

## Motion

1983/84: 1152

Sonja Rembo och Görel Bohlin

**Polisens ansvar för att utreda brott av ungdom under 15 år**

I brottsförebyggande rådets (BRÅ) promemoria 1982: 3 föreslås åtgärder som bör vidtas från samhällets sida när ungdomar under 15 år har begått eller misstänks ha begått brott. Förslaget innebär främst att sådana brott skall kunna utredas i större utsträckning än som sker f. n. Polisen skulle således få ett ansvar för att utreda även brott som misstänks vara begångna av någon som är under 15 år.

Ungdomsbrottsligheten är ett allvarligt problem. Den har ofta samband med missbruk. De ungdomar som tidigt manifesterar en kriminell livsstil har i allmänhet mycket svårt att senare i livet anpassa sig till ett normalt socialt mönster.

I allmänhet får ungdomsbrott inte några konsekvenser för den unge. Socialtjänsten avskriver ärendet efter rådgivande samtal och med hänvisning till ungdomligt oförstånd. I alltför många fall kan ungdomar samla på sig ett digert syndaregister utan att det medför några konsekvenser för den unge.

Det finns naturligtvis skäl att visa tolerans gentemot vissa utslag av ungdomsbrottslighet. Många gånger uppstår brotten just på grund av ungdomligt oförstånd, och i sådana fall är det givetvis orimligt att de skulle leda till någon mer allvarlig påföljd. Att härav dra slutsatsen att alla former av kraftigare reaktion från samhällets sida mot ungdomsbrott skulle vara orimliga eller leda till men för den unge är emellertid fel. Tvärtom finns det anledning anta att uteblivna reaktioner leder den unge till att tro att hans eller hennes beteende kan accepteras.

Det är viktigt att ungdomar tidigt får klart för sig att samhället ser allvarligt på brott och att brott inte accepteras och inte kan ursäktas. En tidigt reaktion från samhällets sida kan tvärtom hindra att en ung människa förstör sitt liv.

Ett sätt att markera var gränserna går är att ge polisen möjlighet att utreda brott som misstänks vara begångna av ungdomar under 15 år. Detta ställer krav på det utökade och intensifierade samarbete mellan polis och socialtjänst som den nya socialtjänstlagen förutsätter.

Det förslag som framlagts av brottsförebyggande rådet skulle kunna leda till en snabb och konsekvent reaktion från samhällets sida. Den unge skulle få fullt klart för sig att hans eller hennes beteende inte kan accepteras. Därmed skulle förutsättningarna för ett tillrättaförande och fortsatt laglydigt liv förbättras. Det skulle också ge ett bättre utgångsläge för att angripa ett begynnande missbruk av alkohol och narkotika. Socialtjänsten skulle därmed få ett bättre psykologiskt utgångsläge för det fortsatta arbetet med att stödja och hjälpa den unge.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar anta det förslag till ändring i lagen (1964: 167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare som framlagts i BRÅ:s PM 1982: 3 med följande lydelse:

15 §

Om ett barn misstänks ha begått ett brott innan barnet har fyllt femton år, får undersökning rörande brottet ske med tillämpning av bestämmelserna i 23 kap. rättegångsbalken

1. om undersökningen kan antas ha betydelse för socialnämnds handläggning av ärende rörande barnet,

2. om det behövs för att klarlägga huruvida någon som har fyllt femton år har tagit del i brottet,

3. om det behövs för att efterforska gods som åtkommits genom brottet, eller

4. om det annars är av särskild vikt att undersökningen äger rum.

Har barnet inte fyllt tolv år, får undersökning som avses i första stycket ske endast om det föreligger synnerliga skäl.

Bestämmelserna i 24 och 25 kap. rättegångsbalken får inte tillämpas beträffande sådan undersökning som avses i första stycket. Vad som föreskrivs i 24 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken skall dock i tillämpliga delar gälla beträffande en misstänkt som inte har fyllt femton år.

2. att riksdagen beslutar anta följande ändring i förundersökningskungörelsen (1947: 948):

15 §

Kan det antas att ett brott har begåtts av ett barn, som inte har fyllt femton år, får förhör hållas med barnet endast om förutsättningar för undersökning föreligger enligt 15 § lagen (1964: 167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Förhör som avses i första stycket får inte hållas utan särskilt medgivande av undersökningsledaren.

Vad som har sagts nu utgör inte hinder för att i annat fall till barnet rikta fråga som är absolut nödvändig för att utröna om barnet har begått gärningen.

Stockholm den 23 januari 1984

SONJA REMBO (m)

GÖREL BOHLIN (m)